EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 16.11.2016
COM(2016) 900 final

2016/0358 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU ARVAMUS

Portugali esitatud majanduspartnerluse programmi kohta

2016/0358 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU ARVAMUS

Portugali esitatud majanduspartnerluse programmi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrust (EL) nr 473/2013[1] euroala liikmesriikide eelarvekavade seire ja hindamise ning nende ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühiste eeskirjade kohta, eriti selle artikli 9 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Stabiilsuse ja kasvu pakti eesmärk on tagada kogu liidus eelarvedistsipliin ning sellega kehtestatakse valitsemissektori ülemäärase eelarvepuudujäägi ennetamise ja korrigeerimise raamistik. Pakt lähtub eesmärgist tagada riigi rahanduse usaldusväärsus, et kindlustada hindade stabiilsuse ning finantsstabiilsusele tugineva tugeva ja jätkusuutliku majanduskasvu tingimused, millega toetatakse liidu jätkusuutliku majanduskasvu ning tööhõive eesmärkide saavutamist.

(2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määrusega (EL) nr 473/2013 euroala liikmesriikide eelarvekavade seire ja hindamise ning nende ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tagamise ühiste eeskirjade kohta on kehtestatud sätted, millega tõhustatakse eelarvepoliitika seiret euroalal ja tagatakse liikmesriikide eelarvete vastavus stabiilsuse ja kasvu pakti ning Euroopa poolaasta raames välja antud majanduspoliitilistele suunistele. Kuna eelarvemeetmed üksinda ei pruugi olla piisavad, et tagada ülemäärase eelarvepuudujäägi püsiv korrigeerimine, võib olla vaja täiendavaid poliitikameetmeid ja struktuurireforme.

(3) Määruse (EL) nr 473/2013 artiklis 9 on sätestatud majanduspartnerluse programmide üksikasjad, mis euroala liikmesriikidel tuleb esitada ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames. Majanduspartnerluse programmis, milles esitatakse meetmed, millega aidatakse kaasa ülemäärase eelarvepuudujäägi tegelikule ja püsivale korrigeerimisele, tuleks üksikasjalikult kirjeldada eelkõige peamisi eelarve- ja struktuurireforme (eriti seoses maksu-, pensioni- ja tervishoiusüsteemidega) ning eelarveraamistikke, mis on olulised ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimiseks õigeaegselt ja püsival viisil.

(4) Nõukogu võttis 2.detsembril 2009 vastavalt aluslepingu artikli 126 lõikele 6 vastu otsuse, mille kohaselt Portugali suhtes rakendatakse ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlust. Nõukogu võttis oktoobris 2012 ja seejärel juunis 2013 enne määruse (EL) nr 473/2013 jõustumist algatatud ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames vastu aluslepingu artikli 126 lõike 7 kohased muudetud soovitused. Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. mai 2013. aasta määruse (EL) nr 472/2013

[1] ELT L 140, 27.5.2013, lk 11.

(millega tugevdatakse majanduse ja eelarve järelevalvet euroala liikmesriikide üle, millel on või võivad tekkida tõsised raskused finantsstabiilsuse tagamisel) artikli 7 lõikega 1 andis Portugal makromajandusliku kohandamisprogrammi raames aru ja seega ei kohustatud teda juunis 2013 aluslepingu artikli 126 lõike 7 kohase muudetud soovituse järgselt majanduspartnerluse programmi esitama. Nõukogu võttis 12. juulil 2016 vastavalt aluslepingu artikli 126 lõikele 8 vastu otsuse, milles leiti, et Portugal ei olnud võtnud tõhusaid meetmeid ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimiseks 2015. aastale seatud tähtajaks. Lisaks otsustas nõukogu 8. augustil 2016 vastavalt aluslepingu artikli 126 lõikele 9 teatada Portugalile, et ta peab võtma vajalikke puudujääki vähendavaid meetmeid, et korrigeerida ülemäärane eelarvepuudujääk 2016. aastaks. Artikli 126 lõike 9 kohases nõukogu otsuses esitada teade täpsustati ka seda, et Portugal peab makromajanduslikku kohandamisprogrammi arvestades esitama kooskõlas määruse (EL) nr 473/2013 artikli 9 lõikega 3 ja artikli 17 lõikega 2 ka majanduspartnerluse programmi 15. oktoobriks 2016.

(5) Portugal esitas 21. oktoobril 2013 komisjonile ja nõukogule majanduspartnerluse programmi, milles on kirjeldatud eelkõige eelarve- ja struktuurireforme, mille eesmärk on tagada ülemäärase eelarvepuudujäägi tegelik ja püsiv korrigeerimine. Majanduspartnerluse programm sisaldab eelarve- ja struktuurimeetmeid, mille eesmärk on käsitleda artikli 126 lõike 9 kohase nõukogu otsuse nõudeid, sealhulgas maksu- ja eelarveraamistikku ning pensioni- ja tervishoiusüsteemi käsitlevaid meetmeid. Kooskõlas Euroopa poolaasta raames Portugalile esitatud nõukogu soovitustega sisaldab dokument ka meetmeid konkurentsivõime suurendamiseks ning pikaajaliseks jätkusuutlikuks majanduskasvuks. Portugali eelarve- ja struktuurimeetmed on järgmised: i) kulude läbivaatamine; ii) avaliku ja erasektori partnerluse läbipaistvuse suurendamine; iii) sotsiaalkindlustussektori rahastamise ja jätkusuutlikkuse parandamine ning iv) tervishoiusektori tõhususe ja jätkusuutlikkuse parandamine. Tulemusliku rakendamise korral võib loota, et need meetmed aitavad Portugali ülemäärast eelarvepuudujääki püsivalt korrigeerida.

(6) Eelduste kohaselt peaks eelarve range täitmine, sealhulgas vahetarbimise külmutamine, aitama kohandada eelarvet nõukogu poolt 2016. aastaks nõutud ulatuses ja tagama ülemäärase eelarvepuudujäägi korrigeerimise tähtajaks. Ohud õigeaegsele ja püsivale korrigeerimisele on endiselt õhus, eriti arvestades pankade võimaliku toetamise otsest mõju. Isegi kui 2017. aasta eelarve täitmisel järgitakse täielikult Portugali 2017. aasta eelarvekavas sätestatud eelarve-eesmärke, osutab kavandatud struktuuriline kohandamine ohule, et 2017. aastal kaldutakse keskpika perioodi eesmärgi saavutamisele suunatud nõutavast kohandamiskavast mõningal määral kõrvale. Komisjoni 2016. aasta sügisprognoosi alusel tehtud hinnang osutab seevastu märkimisväärse kõrvalekaldumise ohule keskpika perioodi eesmärgi saavutamisele suunatud kohandamiskavast.

(7) Kulude käimasoleva läbivaatamise käigus otsustatakse eeldatavasti hoida riigi rahanduse jätkusuutlikkust keskpikal perioodil, sest läbivaatamisega saaks riigihalduse ja riigiettevõtete sektoris selgitada välja tõhustamisest tulenevaid sääste ja eelarvesäästu, mille kiire saavutamise tulemusel väheneks nende sektorite vajadus riigi tehtavate ülekannete järele. Kuna läbivaatamine algas alles hiljuti, on praeguseks välja selgitatud võimaliku säästu kogusumma endiselt suhteliselt tagasihoidlik (2017. aasta eelarvekava kohaselt umbes 0,1 % SKPst kulude läbivaatamise kolmeaastase ajavahemiku jooksul). Selliste läbivaatamiste panust riigi rahanduse jätkusuutlikkuse probleemi käsitlemisse tuleb hoolikalt jälgida.

(8) 2016. aasta lõppu kavandatud riigihangete seadustiku läbivaatamine võib avaliku ja erasektori partnerluse ning kontsessioonilepingute läbipaistvuse suurendamisega teataval määral tõhustamisest tulenevaid sääste suurendada. Samal ajal oodatakse majanduspartnerluse programmis, et avaliku ja erasektori partnerluse ning kontsessioonilepingute läbipaistvus suureneks ka piirkondlikul ja kohalikul tasandil ning sadamaterminalide kontsessioonilepingute valdkonnas. Sellest olenemata ei osutata majanduspartnerluse programmis mõjule, mida need reformid eelarvepositsioonile avaldavad.

(9) Arvestades majanduse jätkuvat elavdumist, loodavad ametiasutused sotsiaalkindlustuse rahastamist ja jätkusuutlikkust parandavate meetmetega lõpetada 2019. aastaks järk-järgult erakorralised ülekanded riigieelarvest. Samal ajal on Portugalil kavas hinnata uuesti pensionisüsteemi jätkusuutlikkust ja piisavust ning hoida võimalike meetmete mõju eelarvepositsioonile neutraalsena. Endiselt on raskusi lühiajalise ja keskpika perioodi jätkusuutlikkuse tagamisega ning osutades kavasolevale laiapõhjalisele uuringule rahastamisallikate mitmekesistamise ja muude meetmete kohta, ei täpsustata programmis piisavalt seda, kuidas nende raskustega tegeldakse.

(10) Tervishoiusektori tõhustamisele ja jätkusuutlikkuse parandamisele suunatud meetmed, sealhulgas läbipaistvuse ja auditeerimise parandamine ning lepingute ja allhankelepingute läbivaatamine osutavad küll õige suuna võtmisele, kuid neid ei ole veel täies ulatuses lahti kirjutatud ning ei ole esitatud piisavalt teavet edaspidiste tõhustamisest tulenevate säästude kohta, v.a kulude läbivaatamises osutatud säästud. Eelduste kohaselt peaks riikliku tervishoiusüsteemi uus eelarverida, mis tuleneb uuest magustatud jookide maksust, pakkuma tervishoiusüsteemile 80 miljonit eurot täiendavat tulu aastas,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA ARVAMUSE:

Riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi alusel välja töötatud Portugali majanduspartnerluse programm, mis esitati komisjonile ja nõukogule 21. oktoobril 2016, sisaldab üldiselt asjakohast eelarve- ja struktuurireformide kogumit, mis toetab ülemäärase eelarvepuudujäägi tegelikku ja püsivat korrigeerimist. Täpsemalt kinnitatakse majanduspartnerluse programmis riiklikus reformikavas esitatud eelarve- ja muude struktuurireformide kava ning esitatakse täiendavad üksikasjad mõne meetme rakendamise kohta alates selle esitamisest ja järelmeetmete ajakava kohta. Samal ajal on mõned nõukogu soovitused (eelkõige sotsiaalkindlustussüsteemi jätkusuutlikkuse valdkonnas) vaid osaliselt konkreetsete meetmetega kaetud. Komisjon ja nõukogu jälgivad reformide rakendamist Euroopa poolaasta ja programmijärgse järelevalve raames.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja